

Ове седмице се навршавају двадесет и двије године како су стране које су водиле преговоре у Дејтону постигле договор о завршетку рата у Босни и Херцеговини. Мировни споразум је потписан у Паризу мјесец дана касније.

Често се помињу мањкавости рјешења постигнутих у Дејтону, а понекад се то чини с разлогом. Међутим, желио бих да нагласим двије ствари због којих је Дејтон био и остао значајан.

Прва и најважнија ствар коју треба имати на уму је да је Дејтон одржао мир.

То никада не смијемо да заборавимо, имајући у виду све сукобе који се тренутно воде широм свијета.

Друга ствар коју треба да нагласим је да је током првих десет година од његовог потписивања и имплементације постигнут напредак у обнови и изградњи земље и њених институција и у реинтеграцији њених грађана.

А ако се то већ једном десило, може се десити опет.

У то вријеме сам овдје био амбасадор и сјећам се брзине и упорности којом је завршен велики дио посла и како су постигнути многи корисни резултати. Успостављена је Централна банка заједно са стабилном монетом; Босна и Херцеговина је увела најефикаснији систем индиректног опорезивања у Европи; успостављене су заједничке оружане снаге и друге кључне институције и агенције; извршена је реформа полиције и правосуђа, уведене су нове регистарске таблице и јединствени путни документи. То су само неки примјери.

Но, као што сви знамо, баш када су ове крупне промјене почеле да доносе позитивне резултате – Босна и Херцеговина је у једном тренутку била најбрже растућа економија у југоисточној Европи – дошло је до застоја у постизању напретка.

То се није десило зато што је међународна заједница престала да пружа политичку или економску помоћ. Европска унија, на примјер, и даље нуди десетине милиона евра сваке године како би помогла пројекте у разним областима, од развоја инфраструктуре до руковођења сектором ветеринарства.

Још важније: Европска унија сада Босни и Херцеговини нуди шансу да се званично и одлучно приближи ЕУ, што ће обезбиједити битне предности у смислу економског просперитета и политичке стабилности.

Чињеница је да је напредак заустављен јер су политички лидери изгубили вољу и амбицију да ову земљу трансформишу у просперитетно демократско друштво.

Жалосна чињеница је да 22 године након Дејтона неки политичари неодговорно причају о могућем одцјепљењу дијела територије БиХ. Неколико других помиње рат, иако само хипотетички. Таква реторика би једноставно требала да остане у прошлости и не користи се у садашњости.

Такође је невјероватно да, умјесто да заједнички раде за добробит свих грађана и будућих генерација Босне и Херцеговине, имамо један дио политичког естаблишмента у БиХ усмјереног на блокирање рада институција.

Владавина права је темељ сваког успјешног, демократског друштва. Без владавине права, наведена побољшања једноставно нису могућа. Зато је од кључне важности да изабране власти предузму конкретне мјере да ојачају владавину права и крену у одлучну борбу против корупције.

Политичари требају да престану поткопавати рад правосудних институција и уздрже се од покушаја да их контролишу. Умјесто тога, треба да јачају те институције и да поштују њихове одлуке. Званичници у тим институцијама треба да раде независно и професионално, у складу са највишим стандардима.

Дивим се обичним грађанима Босне и Херцеговине. Када видим њихове таленте, њихов несаломљиви дух, чврсто сам увјерен да они заслужују боље: боље плате и пензије, боље основне и средње школе и универзитете, боље здравствене и друге услуге. Укратко, заслужују бољу и реалистичнију перспективу.

То и више од тога је могуће постићи када политички лидери траже начине да постигну компромисе и да институције раде ефикасније.

У супротном случају, када блокирају или угрожавају рад парламента и судова, када крше Мировни споразум и нуде лажна обећања о одцјепљењу, која се никада неће остварити... када се баве тиме умјесто да управљају, онда ни држава ни њени становници – Срби, Хрвати, Бошњаци, грађани и Остали – не могу да достигну свој пуни потенцијал.

Година 2018. је изборна у Босни и Херцеговини и види се да су неке политичке странке већ почеле да доносе одлуке имајући у виду изборе. Друге политичке странке већ сада избјегавају да преузимају икакву политичку одговорност. Годину дана прије избора, такво понашање је, благо речено, неприкладно. Има итекако довољно времена за кампању, али вријеме за пријекто потребне реформе истиче. Није вријеме да се обуставе или зауставе реформе него је сада најбоље вријеме да се реформе убрзају.

(Аутор је високи представник у БиХ, текст је објављен у бањалучким "Независним

новинама")